

398. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza 4 III 1887 Rkp. BJ 13137 k. 14-16.

[Tłumaczenie:]

[k. 14r]

4 marca 1887

San Remo

Drogi Panie Władysławie,

Zwracam się do Pana po radę zarówno jako do członka naszego Międzynarodowego Towarzystwa Literackiego¹, jak i przyjaciela pana Julesa Lermine², sekretarza generalnego naszego Towarzystwa, w sprawie, która dotyczy mnie bezpośrednio, a która – jak mi się wydaje – prawdopodobnie leży w kompetencjach naszego Towarzystwa. Straciłem ostatnio tak wiele, doznałem tylu przykrości i udręk, że możliwość rewanzu byłaby dla mnie bardzo przyjemna.

Oto, krótko mówiąc, mój przypadek... Pewien pan, podpisujący się jako „The author of *Mehalah*”³, bez wątpienia zapoznał się z niemieckim tłumaczeniem mojej powieści *Morituri*⁴ i uczynił jej zaszczyt, dokonując w niej przeróbkę, przekształcając ją, bezlitośnie tnąc; i niekiedy tłumacząc całe strony niemal słowo w słowo, stworzył pastisz, któremu nadał tytuł *Court Royal*. Powieść ukazała się także w „Tauchnitz Edition” (dwa tomy: 2416–2417)⁵. [k. 14v] Ponieważ ten plagiat jest, koniec końców, zbyt łatwy do wykrycia i nie można mu zaprzeczyć, tłumacz w przedmowie przyznał się nie do tego, że bez zgody autora przywłaszczył sobie i przerobił jego dzieło, lecz do tego, że... je wykorzystał.

Otóż uważam, że mam pełne prawo do ujawnienia tego nieszczęsnego, karygodnego czynu i do domagania się odszkodowania. Byłbym naprawdę szczęśliwy, gdyby w tych trudnych czasach, kiedy tak wiele straciłem, udało mi się przystawić temu bandycie nóż do gardła i zmusić go do zapłaty przynajmniej tysiąca funtów.

Proszę zapytać pana Lermine, czy poprzez zaangażowanie Towarzystwa, wywołanie dużego rozgłosu i ogłoszenie skandalu etc. etc., nie mógłbym coś na tym zyskać. Choć sam jestem w trudnej sytuacji, gotów jestem ofiarować część rekompensaty na rzecz Towarzystwa.

---

¹ Międzynarodowe Towarzystwo Literackie (Association Littéraire et Artistique Internationale) – zob. list nr 210.

² Jules Lermine – zob. list nr 214.

³ The author of *Mehalah*, właśc. Sabine Baring-Gould (1834-1924) – angielski powieściopisarz, duchowny kościoła anglikańskiego, pionier badań nad pieśniami z folkloru angielskiego.

⁴ J. I. Kraszewski, *Morituri*, übertr. Ph. Löbenstein, Ph. Reclam jun., Leipzig 1878.

⁵ *Court Royal by the author of „Mehalah”*, in 2 volumes, Tauchnitz Edition, Leipzig 1886.

[k. 15r] Z góry przewiduję, że – jako iż do niczego nie mam szczęścia – być może wyda się to Panu niemożliwe etc. etc. W takim razie niech Pan poprosi pana Lermine, aby o tym w ogóle nie wspominał, i sam niech Pan również nikomu nic nie mówi.

Byłoby to ze strony naszego Towarzystwa bardzo piękne, gdyby wzięło moją sprawę w swoje ręce. Jako biedny rozbitek będę mu za to bardzo wdzięczny.

Składam moją sprawę w Pańskie ręce.

Szczerze Panu oddany

Józef Ignacy Kraszewski